

TRANSILVANIA.

ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN

Redactor: OCT. C. TĂSLĂUANU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Anul al XXXVIII-lea

1907.

Editura Asociațiunii.

SIBIIU, 1907.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE.

TRANSILVANIA.

A N A L E L E

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. I.

Ianuarie — Martie.

1907.

Nr. 1159—1906.

PROCES VERBAL.

Ședința secțiunii istorice, ținută Sâmbătă, în 29 Septembrie
1906, la orele 4 p. m.

Prezenți: *Iosif Sterca Șuluțu*, prezidentul Asociațiunii, *N. Togan*, bibliotecarul Asociațiunii, *T. V. Păcățianu*, publicist, *Silvestru Moldovan*, publicist, *Victor Păcală*, profesor și *Dr. I. Lupaș*, profesor.

Absent: *Vasile Goldiș*, secretar consistorial în Arad și deputat dietal.

1. Secțiunea se constituie, dupăcum urmează:

Prezident: dl Iosif Sterca Șuluțu.

Viceprezident: dl Vasile Goldiș.

Referent: dl Dr. Ioan Lupaș.

2. Dl prezident, luând cuvântul, arată între toate secțiunile Asociațiunii cea istorică, chiar dintru început, cătuțită în modul cel mai neducător la izbândă. Cei dintâi membri ai secțiunii, dnii Vincentiu Babeș, I. cav. de Pușcariu etc., fie din cauza bătrânețe, fie din pricina depărtării locului, unde domiciliază, nici nu au participat la ședințele secțiunii, cari și acestea nu s'au putut ține, decât rar de tot. Așa se explică, cum secțiunea în lucrările sale de până acum n'a putut să arete nici un rezultat ori să ducă la îndeplinire vre-unul din planurile sale. Dl prezident termină exprimându-și nădejdea, că acum, fiind toți membri secțiunii domiciliați în Sibiu, vor putea să-și ia răgaz pentru a se întâlni cât mai des și a porni, cu toții împreună, o lucrare mai intensă, care să producă roade mai îmbelșugate.

Cuvintele dlui prezident află un viu răsunset în gândul membrilor prezenți, — cari împărtășesc cu toții speranța exprimată prin aceste cuvinte.

3. Referentul propune, ca membri secțiunii să se îngrijească de editarea unei biblioteci istorice în cadrul «Bibliotecii populare a Asociațiunii».

Spre scopul acesta, fiecare membru să-și aleagă înainte de toate din istoria națională un period, pe care îl cunoaște mai amănunțit, și să-l

prelucre «pe înțelesul tuturor», ca să poată apărea cât mai curând proiectata istorie poporală a Românilor.

Referentul arată că s'a apucat însuș să pregătească o broșură de felul acesta, tratând «Despre începutul neamului românesc» — și cetește câteva pasaje din această lucrare, rugând pe onorații membri să-și deie părerea asupra felului, cum e scrisă această lucrare și dacă ea ar putea fi înțeleasă de oricine.

Toți membri ascultă cu interes pasagele cetite, pe cari le găsesc corespunzătoare. Apoi învită pe dl referent să ia singur asupra sa pregătirea acelei istorii populare, de care a fost vorba și în ședința plenară a secțiunilor și pentru care s'a pus în vedere și un premiu de 1000 cor.

Deci propunerea referentului, de a se împărți materialul întregii lucrări între toți membri secțiunii, nu se primește, ci elaborarea acesteia se lasă în sarcina referentului.

Sibiiu, la 29 Septemvrie 1906.

Șuluțu m. p.,
prezident.

Dr. I. Lușas m. p.,
referent.

Nr. 34—1907.

PROCES VERBAL

din 3 Ianuarie 1907. Ședința I a comitetului central al Asociațiunii.

Prezident: *Iotif Sterca Șuluțu*. Notar: *Octavian Goga*. — Membri prezenți: *Dr. I. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Parteniu Cosma, Nic. Ivan, Dr. L. Lemény, I. Muntean, I. Papiu, I. Pamfilie, Dr. Il. Pușcariu, Dr. Oct. Russu, R. Simu, Nic. Togan și I. Vătășan*.

1. Cu verificarea procesului verbal se încredințează domnii
Dr. V. Bologa, Dr. Oct. Russu și N. Togan.

2. (1275—1906). Se aduce la cunoștința comitetului central moartea membrului pe viață al Asociațiunii *Marcu Cetățian*, fost sub-jude, proprietar în Reghin.

Comitetul central ia act cu părere de rău, exprimându-și condolențele prin ridicare.

3. (18—1907). Delegatul comitetului central, Iosif Sterca Șuluțu, raportează, că în cursul lunilor trecute a vizitat internatul școlii civile de fete — împreună cu toate clasele — asistând la prelegeri și că a constatat progres și ordine exemplară întru toate.

Comitetul ia act cu plăcere de raportul delegatului său.

4. (1361—1906). Secretarul I raportează, că la concursul pentru împărțirea celor 6 stipendii din «fundațiunea I. Petran», expirat la 1 Ianuarie 1907 n., au intrat petițiile următorilor studenți universitari:

Studenți în anul I:

1. *Aurel Blaga*, student în drept, gr.-cat., din Ghiriș, comit. Ciojocna, fiu de preot văduv, tată a 8 copii, progres bun.

2. *Ilarie Cojocariu*, student în drept, gr.-cat., din Tecușul-săsesc, fiu de preot sărac, progres bun.

3. *Tit Liviu Crișan*, student în drept, gr.-cat., din Șinca-veche, fiu de învățător sărac, progres bun.

4. *Silviu Ciuciu*, stud. în drept, gr.-or., din Baia-de-Criș, fiu de executor reg., progres bun.

5. *Iulian Domșa Andrei*, student în drept, gr.-or., din Racoș (Sălăgiu), fiu de preot, progres bun.

6. *Ioan Giurca*, stud. în medicină, gr.-or., din Colun, comit. Făgăraș, fiu de învățător, progres bun.

Studenti în anul al II-lea :

1. *Nicolae Boeriu*, stud. în drept, gr.-or., din Grid, comit. Făgăraș, fiu de econom sărac, văduv, tată a 5 copii, examen fundamental bun.

2. *Ioan Iuga*, student în drept, gr.-cat., din Czigány, comit. Sălăgiu, fiu de preot sărac, examen fundamental suficient.

3. *Victor Muntean*, student în drept, gr.-or., orfan, din Sibiiu, se susține ca copist în cancelarie de avocat — isprăvind semestrul al II-lea acum — nu are încă examen fundamental.

4. *Petru Muscă*, student în medicină, gr.-cat., din Varviz, comitatul Ciuc, fiu de econom, familie 11 membri, progres bun.

5. *Virgil Russu*, student în drept, gr.-cat., din Șăulia, comit. Turda, fiu de preot sărac, examenul fundamental *eminent*.

Studenti în anul al III-lea :

1. *Ioan Ioanovicu*, sud. în drept, gr.-or., fiu de preot, progresul nu se poate constată din atestatul de frecventare.

2. *Victor Motogna*, student în litere, gr.-cat., din Emberfő, comit. Solnoc, fiu de econom, progres bun.

3. *Simion Nemeș*, stud. în drept, gr.-cat., din Cojocna, fiu de econom, progres bun.

4. *Ciprian Russu*, student în litere, gr.-cat., din Hosszúmező, comit. Solnoc, fiu de econom sărac, progres bun.

5. *Faust Selăgian*, stud. în drept, gr.-cat., din Vezend, comit. Sătmar, orfan de amândoi părinții, lipsit de orice avere, progresul bun.

Studenti în anul al IV-lea :

1. *Vasilie Fulicea*, stud. în drept, absolvent al facultății din Cluj, gr.-cat., din Mărgineni, comit. Făgăraș, fiu de econom sărac, progres bun.

2. *Aurel Goșa*, stud. în drept, din *Lupșa*, gr.-or., fiu de notar, orfan, progres bun.

3. *Onisifor Sora*, stud. în drept, gr.-or., din Săliște, fiu de măcelar, sărac, progres bun.

Studenti în anul al V-lea :

1. *Traian Petrașcu*, student în medicină, gr.-or., din Lancrem, fiu de econom, sărac, progres bun.

Comitetul central, având în vedere progresul în studii, împrejurările materiale și înaintarea în anii de studiu, împarte aceste stipendii următorilor: 1. Traian^o Petrașcu, stud. în medicină. 2.^a Aurel Goșa, stud. în drept. 3.^a Onisifor Sora, stud. în drept. 4.^c Faust Selăgian, stud. în drept. 5.^l Virgil Russu, stud. în drept. 6. Tit Liviu Crișan, stud. în drept. €

5. (1362—1906). Secretarul I raportează că la concursul publicat pentru împărțirea stipendiului de 200 cor. din «fundațiunea Georgiu Boeriu din Vad» expirat la 1 Ianuarie 1907, au intrat petițiile următorilor elevi :

1. *Toma Cocișiu*, elev în cursul IV al institutului pedagogic din Blaj, din Vad, comit. Făgăraș, nepot al fondatorului, progres bun, părinții săraci în America.

2. *Marin I. Ciugudean*, elev cl. III la gimnaziul din Năsăud, din Vingard, sărac, tatăl în America, progres foarte bun.

3. *Liviu Radu*, elev cl. III la gimnaziul din Blaj, din M.-Uioara, fiul răposatului protopop Dr. Seb. Radu, progres foarte bun.

4. *Aurel Pop*, din Sasfeneș, elev cl. III la gimnaziul de stat din Sibiiu, fiu de preot, ȕrfan de tată, gr.-cat., progres eminent.

5. *I. Cotruș*, elev cl. IV Blaj și-a retras petiția.

Având în considerare literile fundaționale, cari dispun preferirea celor înrudiți cu fundatorul, stipendiul se dă elevului Toma Cocișiu.

6. (1363—1906). La concursul publicat pentru premiul de 300 cor. *A. Murășianu* au trimis cărți următorii:

1. *I. Agârbiceanu*, preot, Buciumșasa, «Dela țară», novele.

2. *Zaharia Bârsan*, actor, București, «Ramuri», schițe și novele.

3. *Gavriil Bodnariu*, învățator din Cusiiș, «Hârburi părăsite», legende.

4. *Dr. Al. Bogdan*, profesor, Brașov, «Cântece de copii și jocuri».

5. *Romul Bortoș*, învățator din Moldova-nouă, «Glume».

6. *Tit Bud*, vicar în Siget, «Analele Asociațiunii din Maramurăș din 1860—1905».

7. *Iuliu Groșorean*, învăț., Gașa, «Dialoge» și «Scrieri din popor».

8. *Silvestru Moldovan*, publicist, Sibiiu, broșurile: «Nichita Balica», «Ulisse» și «Edip».

9. *Alexiu Viciu*, profesor, Blaj, «Glosar».

Cărțile intrate se vor trimite spre cenzurare secției literare.

7. (1310—1906). Direcțiunea desp. Brașov înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 2/15 Noemvrie 1906, în care se dă seamă despre decursul serbărilor făcute din prilejul adunării generale. Se constată că venitul curat, rămas pentru acoperirea lipsurilor din despărțământ, e de 163 cor. 11 bani. Se decide distribuirea celor trei premii acordate din venitul petrecerii populare orhestrelor țărănești din Râșnov, Feldioara și Tohanul-vechiu. Comitetul decide împărțirea celor 1000 broșuri — trimise de comitetul central pe seama acestui despărțământ — prin mijlocirea agenturilor comunale între aceia cari au luat parte la petrecerea populară.

Se ia act.

8. (7—1907). Dl profesor Aurel Ciortea din Brașov cere autorizarea comitetului să comande pe seama despărțămintelor Asociațiunii diapozitive pentru 2—3 prelegeri nouă din suma votată de comitetul central spre acest scop.

Comitetul autorizează pe dl A. Ciortea a comandă diapozitive în preț de K 150—200.

9. (1327—1906). Biroul de electricitate prezintă un preliminar de K 145-02 pentru instalațiunea electrică din Muzeu.

Preliminarul se primește.

10. (1249—1906). Direcțiunea desp. Cluj cere să i se cumpere mai multe exemplare din «Călindarul dela Cluj», apărut în biblioteca despărțământului.

Asociațiunea trebuind să-și restrângă mijloacele materiale și cumpărând în repețițe rânduri exemplare din editura despărțământului Cluj, de astădată nu poate satisface cererea.

11. (1173—1906). Dl Constantin Popp cere să i se cumpere exemplare din cartea dsale «Băncile române din Transilvania și Ungaria», apărută în «Biblioteca băncilor române», Nr. 2. Prețul unui exemplar 50 bani.

Fiind cartea potrivită ca mijloc de orientare asupra băncilor noastre românești, se decide cumpărarea alor 50 de exemplare din această carte.

12. (1311—1906). *Ioan Budoiu*, preot în Câmpuri-Surduc, cere dela Asociațiune cărți pentru biblioteca înființată în această comună.

Se decide a i se da cărți din biblioteca Asociațiunii cu condițiunea de-a întemeia în sat o agentură.

13. (22—1907). Prezidiul raportează că servitorul *Ioan Rociu* s'a îmbolnăvit și cere să fie absolvat dela manipularea caloriferului, până la însănătoșare.

La propunerea prezidiului comitetul decide ca până la însănătoșarea servitorului să fie angajat focarul dela băile casei de păstrare, Iosef Trieb, cu sâmbrie de 40 cor. pe lună.

14. (1360—1906). Custodele Muzeului raportează că Ioan Colțea din Șoana dorește să vîndă, pentru suma de K 80, Muzeului modelul de moară cu care a participat la expoziția din București. Raportează că mobilierul pentru casa țărănească a suferit stricăciuni prin transport și trebuie reparat, — iar pentru biroul custodelui cere mobilier complet.

Comitetul cere custodelui un raport în scris asupra importanței modelului de moară, decide repararea mobilierului casei țărănești și completarea celui pentru biroul custodelui.

15. (1322—1906). Prezidiul raportează că în 27 Decemvrie 1906 a ținut socoteală definitivă cu economul «casei de păstrare», dl Zikelius, a cărei rezultat e următorul:

1. Depărtarea valului și a zidului, apoi repararea drumului și a trotoarului cu nisip a costat, după cum arată documentele examinate și aprobate la timpul său, K 10.300.—.

2. Lucrările reuniunii de înfrumșetare au costat K 1648·90.

3. Jumătatea acestei sume face K 5974·45. Asociațiunea a plătit K 6000.—, deci rămâne o diferență de K 25·55, care sumă a fost replătită Asociațiunii de către «Cassa de păstrare». Totodată a replătit «Cassa de păstrare» și restul de K 648·48 reuniunii de înfrumșetare.

Comitetul central ia la cunoștință cu aprobare această socoteală și declară afacerea de încheiată. Diferența de K 25·55 are să se socotească la intratele în fondul Muzeului.

16. (12—1907). Se prezintă lista membrilor noi ai *Asociațiunii*.

Se ia act și se declară membri ordinari: 1. Ioan I. Scrobețiu, econom, 2. Mateiu Tarcea, proprietar, 3. Damaschin Poparad, notar cercual, 4. Pavel Monea, paroh, toți din Streza-Cârțișoara, 5. Comuna Streza-Cârțișoara, 6. Comuna Oprea-Cârțișoara, 7. Chiril Bârsan, învățător, Corb, (desp. Făgăraș), iar dl Mihail Popovici, Brașov, achitând taxa de membru fondator, se declară de membru fondator și se decide a i se liberă diploma și biletul de legitimare.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu, prezident. *Octavian Goga*, secretar. — Verificat. — Sibiiu, 9 Ianuarie n. 1907. *Nic. Togan* m. p. *Dr. O. Russu* m. p. *Dr. V. Bologa* m. p.

PROCES VERBAL

din 7 Februarie 1907. Ședința a II-a a comitetului central al Asociațiunii.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu*. Notar: *Octavian C. Tăslăuanu*. — Membri prezenți: *Dr. I. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Parteniu Cosma, Dr. Il. Pușcariu, Dr. E. Roșca, Romul Simu și Nic. Togan*.

17. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează dnii: *Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. E. Roșca și Dr. V. Bologa*.

18. (164—1907). Secretarul administrativ raportează că *Vincentțiu Babeș*, membru pe viață al Asociațiunii, a încetat din viață în Budapesta, la 3 Februarie 1907.

Comitetul central își exprimă condolențele pentru pierderea distinsului membru, prin ridicare.

19. (166—1907). Domnii *Alexandru Mocsonyi și Em. Ungureanu* confirmă primirea diplomelor de membri onorari ai Asociațiunii.

Se ia act.

20. (1192—1906). Comitetul fundațional al «*Fundațiunii Ioan Nichita*» înaintează procesul verbal al ședinței, ținută la 18 Octomvrie st. n. 1906, în care s'au luat dispozițiuni pentru împărțirea ajutoarelor pro 1907, iar cassierul raportează că în prețul intravilanului vândut dlui *Dr. C. Meseșianu* fundațiunea a încasat suma de K 16,747·20 bani.

Se ia act și se aprobă următoarea distribuire a ajutoarelor prevăzute în bugetul fundațiunii pro 1907:

1.	pentru biserica din Hidig	K 150 [—]
2.	„ „ „ Mălădia	„ 150 [—]
3.	„ „ „ Sighet	„ 38 [—]
	Total	K 338 [—]
4.	„ școala din Bicz	K 100 [—]
5.	„ „ „ Inău	„ 100 [—]
6.	„ „ „ Dobrin	„ 100 [—]
7.	„ „ „ Șoimuș	„ 100 [—]
8.	„ „ „ Horvat	„ 100 [—]
	Total	K 500 [—]
	Suma totală	K 838 [—]

Restul de K 176 se va întrebuința pentru cumpărarea de cărți.

21. (66—1907). «*Silvania*», institut de credit și economii, înaintează extrasul contului-curent al *fundațiunii Dr. Ioan Nichita*, care cu finea anului 1906 arată un sald de K 13,518·07 ca bon.

Se ia act.

22. (134—1907). *Iosif Pintye*, nepot al fericitului fondator *Ioan Petran*, cere, pe baza actului de paupertate, un stipendiu pe seama fiului său *Andrei*, elev în cl. II primară din comuna *Vinga*, — sau, dacă feciorii lui nu pot fi împărțâșiți de stipendiu, cere un ajutor anual din procentele fundațiunii pe tot timpul cât băieții lui vor fi la studiu.

Cererea d-lui *Pintye* nu poate fi împlinită.

23. (1353—1906). Secretarul administrativ raportează că în cursul anului 1906 s'au dat ajutoare pentru ținerea prelegerilor populare în următoarele 12 despărțăminte: Abrud-Câmpeni, Agnita, Bistrița, Blaj, Brad, Brașov, Caransebeș, Cluj, Dobra, Orăștie, Șimleu, Oravița.

La sfârșitul anului 1906, biroul a adresat direcțiunilor o nouă circulară (Nr. 1353—1906), în care li se dădeau îndrumări amănunțite în ce privește aranjarea prelegerilor populare.

La circulară au răspuns abia opt despărțăminte, trimițând programul special al prelegerilor și cerând ajutorul de K 100, și anume: 1. Despărțământul *Brad*, 2. Desp. *Brașov*, 3. Desp. *Miercurea*, 4. Desp. *Orăștie*, 5. Desp. *Oravița*, 6. Desp. *Sebeș*, 7. Desp. *Șimleu*, 8. Desp. *Turda*, 9. Desp. *Zărnești* (acesta renunță la ajutorul de K 100).

Comitetul central ia act și dă ajutoare de câte K 100 următoarelor despărțăminte: Brad, Brașov, Miercurea, Orăștie, Sebeș, Șimleu, Turda, iar despărțământului Oravița K 20 pentru a completa cele 80 K, rămase din suma acordată la sfârșitul anului trecut. Încredințează biroul a stăruii din nou pe lângă direcțiunile despărțămintelor ca să aranjeze prelegeri populare mai ales în despărțămintele unde nu se desfășură nici o activitate.

24. (142—1907). Dl Dr. Basiliu Preda, directorul desp. *Abrud-Câmpeni* înaintează comitetului central, dtto 31 Decembrie 1906, *raportul asupra activității despărțământului în cursul anului 1906*. Comitetul cercual a rezolvat în mai multe ședințe chestiunile curente ale despărțământului; a ținut adunarea cercuală în 30 Septembrie 1906, în comuna Bistra, a încasat taxe, dela diferiții membri, 444 K 22 b. Preotul local Al. Papiu a ținut din acest prilej o instructivă conferință, «despre cultura albinelor». Amintitul preot a ținut aceeaș conferință și în comuna Sohodol, la 11 Noembrie 1906. Agenturi în acest despărțământ sânt în comunele Abrudsat, Bucium și Sohodol între cari e împărțită biblioteca despărțământului, constatatoare din 163 volume.

Se ia act.

25. (1244—1906). Direcțiunea despărțământului *Bistrița* înaintează:

I. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 18 Octombrie 1906, în care se decide ținerea adunării cercuale în comuna Borgo-Prund, la 11 Noembrie 1906 și se statorește programul adunării. Cu studiarea chestiunii înființării lăptăriilor se încredințează dl capelan Ciril Negruțiu. Se decide comandarea mai multor broșuri în preț de K 30.—

II. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 10 Noembrie 1906, în care s'au rezolvat afaceri curente.

III. *procesul verbal* al adunării cercuale ținută în comuna Borgo-Prund, la 11 Noembrie 1906. Se cetește raportul comitetului, socotelile despărțământului pe anul 1905 și proiectul de budget pe 1907. Domnul Ciril Negruțiu ține o prelegere despre tovarășiile de lăptărit, solicitând înființarea unei astfel de tovarășii în valea Bârgăului. Dr. Dionisie Login ține o prelegere despre «urmările rele ale beției», iar dl avocat Dr. V. Onișor «Despre asigurarea vitelor». Se împart cărți în preț de K 28.50.

IV. *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 29 Noembrie 1906, în care s'a decis ținerea prelegerilor populare, angajând de conferențieri pe domnii Teodor Bogdan, învățător, G. Hordouan, învățător, Greg. Romanessi, învățător, Basil Baci, învățător, B. Baci și I. Bârsan, preot, pentru comunele Borgo-mijloceni, Borgo-Joseni, Borgo-Rus, Broșfalăul-

de-sus și de jos, Sărățel, Galaț, Ruștia, Sebiș, Budacul-român și Ardău. Toate aceste prelegeri se vor ține sub conducerea câte unui delegat al comitetului cercual. Se decide înființarea de agenturi în numitele comune din prilejul prelegerilor. Delegații se însărcinează a face raport comitetului despre conferințele ținute.

Ad I, II, III, IV se ia act cu mulțumire și se constată cu plăcere că despărțământul Bistrița e pe calea celui mai laudabil progres.

26. (130—1907). Direcțiunea despărțământului *Brad* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului, ținută la 24 Ianuarie a. c., în care s'a hotărât să se țină prelegeri economice pe teritoriul despărțământului, a abonat 10 exemplare din revista «Țara noastră» și a recomandat-o tuturor membrilor ordinari și ajutători de pe teritoriul despărțământului; roagă comitetul să i se trimită încă 10 exemplare din «Țara noastră» pentru a se împărți gratuit în agenturi.

Se ia act. Numerile 1—4 din «Țara noastră» se trimit în câte 10 exemplare.

27. (105—1907). Direcțiunea despărțământului *Bran* înaintează:

- a) proiectul de budget al despărțământului pe anul 1907;
- b) consemnarea membrilor ordinari și ajutători;
- c) lista cheltuelilor ce le-a avut despărțământul cu ocaziunea adunării generale ținută la Brașov și cu conferința dlui A. Ciortea, în sumă totală de K 112, cari s'au scăzut din încassările dela membri ordinari. Direcțiunea cere ca deastădată să se aproabe din partea comitetului aceste cheltuieli neprevăzute, cari nu s'au putut acoperi din contribuiri benevole.

Se ia act cu aprobare.

28. (32—1907). Direcțiunea despărțământului *Brașov* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului cercual, ținută la 20 Decembrie 1906, din care rezultă că:

- a) dnii S. Roșca și A. Străvoiu au împărțit în comuna Codlea cărțile dăruite de comitetul central despărțământului, tot cu această ocazie dl S. Roșca a ținut o prelegere «Despre starea poporului nostru și unele probleme ce ar trebui rezolvate pentru ajutorarea lui»;
- b) societatea corală a tinerilor români din Brașov, «Acordul», s'a hotărât să contribuie gratuit și ea cu ceva la reușita prelegerilor ce le ține despărțământul prin comune, cântând bucăți potrivite;
- c) cere să i se lase schiopticonul și pe mai departe în folosință, spre a-i putea procura o lampă nouă;
- d) se decide ca pentru fiecare agentură să se aboneze o foaie poporală.

Se ia act. Schiopticonul se lasă în folosință despărțământului.

29. (150—1907). Direcțiunea despărțământului *Brașov* înaintează *procesul verbal* al ședinței comitetului din 10/23 Ianuarie a. c., în care s'au rezolvat afaceri curente, s'a hotărât a recomanda agenturilor «Țara noastră»; s'a hotărât a se continua și în acest an prelegerile populare, cu care ocazie se vor împărți pomișori și semințe membrilor agenturilor. Comunei Feldioara s'au împărțit 70 de broșuri dăruite de comitetul central.

Se ia act.

30. (108—1907). Domnul Dr. George Dragomir însărcinat, prin deciziunea comitetului central Nr. 197—1906 cu reorganizarea despărțământului

tului *Caransebeș* și cu convocarea și constituirea comitetului cercual, își prezintă demisia, propunând ca pentru ținutul Almajului să se creeze un nou despărțământ, cu sediul în Bozovici, iar cu reorganizarea despărțământului Caransebeș să fie încredințată altă persoană.

Comitetul central invită pe dl Dr. G. Dragomir să poarte agendele despărțământului până se va convoca o adunare cercuală din partea unui delegat al comitetului central, în care se va hotărî și noua arondare a acestui despărțământ. În vederea acestora biroul se însărcinează a se pune în legătură cu fruntașii din Bozovici pentru înființarea unui despărțământ, precum și cu cei din Caransebeș pentru a se face o nouă încercare de a da viață acestui despărțământ.

31. (1241—1906). Direcțiunea despărțământului *Cohalm* înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută la 15/28 August 1906 în *Cohalm*, în care prezidentul a arătat indiferentismul cărturarilor din acel despărțământ față de Asociațiune, cerându-le din nou sprijinul. S'a citit raportul general al comitetului, dnul Aurel C. Bănuțiu a ținut o prelegere despre «Tăria noastră». S'a încassat taxe dela membri ordinari și ajutători K 125.40 și rata din urmă de K 50 dela membrul pe viață dl George Mircea din Cața.

Se ia act.

32. (1238—1906). Direcțiunea despărțământului *Mediaș* înaintează:

I. procesul verbal al ședinței comitetului din 31 Maiu 1906, în care se constată că pentru pavilionul Românilor din Ungaria, dela expoziția din București, nu s'a putut adună nici un obiect.

II. procesul verbal al ședinței comitetului, ținută la 18 Iulie 1906, în care s'a hotărît ca adunarea cercuală să se țină la 2 Septemvrie 1906, în *Mediaș*.

III. procesul verbal al ședinței comitetului din 11 August 1906, în care s'a statorit programul adunării cercuale.

IV. procesul verbal al adunării cercuale, ținută în *Mediaș* la 2 Septemvrie 1906, în care prezidentul constată o desinteresare a publicului față de Asociațiune. S'au rezolvat afacerile curente, s'au înscris 8 membri ordinari, s'au înaintat cassei centrale K 64.

Ad I, II, III și IV se ia act.

33. (167—1907). Direcțiunea despărțământului *Mercurea* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului ținută la 22 Ianuarie a. c., în care s'a hotărît ținerea prelegerilor economice; s'au luat măsuri să se înființeze agenturi în comunele Apoldul-de-jos, Poiana și *Mercurea*, cere dela comitetul central să-i pună la dispoziție cărți și pentru comune în cari nu sânt agenturi, aceasta ca un mijloc de a câștiga membri noi; abonează 10 exemplare din «Țara noastră», se mai raportează că adunarea cercuală din 1906 a fost plănuită să se țină deodată cu sfințirea bisericii din Rod, care amânându-se, din cauze neprevăzute, nu s'a ținut nici adunarea cercuală.

Se ia la cunoștință.

34. (161—1907). Direcțiunea despărțământului *Oravița* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 24 Ianuarie 1906, în care s'a decis a se comanda pe seama despărțământului 100 exemplare din broșura «Inceputul neamului românesc» din «Biblioteca populară a Asociațiunii» și s'a decis a se recomanda spre abonare «Țara noastră»,

din care despărțământul a abonat 25 exemplare. S'a decis a se cumpără, din fondul despărțământului, diferite semințe de zarzavaturi pentru distribuire între economii din Maidan și Greovați.

Se ia act cu mulțumire de activitatea laudabilă a acestui despărțământ.

35. (160—1907). Direcțiunea despărțământului *Oravița* raportează că în anul 1906 dl Carol Stăniloiu, absolvent al școlii de agricultură, a ținut patru prelegeri economice și anume în comunele; *Greovați* despre lucrarea pământului și cultivarea zarzavaturilor, *Gornia*, despre creșterea vitelor cornute și pomărit, *Ticvanul-mic* despre pomărit și nutrirea vitelor. Conferențiarului s'au plătit K 20, iar suma de K 100 primită dela Cassa centrală s'a adăugat fondului despărțământului. Agenturile de pe teritoriul despărțământului nu desfășură nici o activitate din lipsa de interes a conducătorilor.

Se ia act și se învită să înainteze programul special prioritar la prelegerile populare, cari vor avea să se țină mai ales în comunele neactive.

36. (119—1907). Direcțiunea despărțământului *Sătmar-Ugocia* înaintează raportul asupra activității despărțământului în cursul anului 1906, din care rezultă, că în cursul anului trecut, comitetul a ținut cinci ședințe în diferite localități, adunarea generală s'a ținut, la 12 August 1906, în comuna Borlești, în care s'a slevat chestiunea unei noi arondări a despărțământului *Sătmar-Ugocia* și anume: ca jurul Careilor să se anexeze la despărțământul nou al Tășnadului, iar părțile Chiorului să fie anexate despărțământului *Sătmar*. Despărțământul are o agentură în Seini și cinci biblioteci în Șișești, Ioșip, Moftinul mic, Lipou și Aciu. S'a încasat suma de K 604.13.

Se ia act. Ideia unei nouă arondări se primește și comitetul central îndrumă biroul a se pune în legătură cu mai mulți fruntași pentru a se putea face o arondare cât mai corespunzătoare scopurilor Asociațiunii.

37. (1242—1906). Direcțiunea despărțământului *Sebeș* înaintează:

I. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 28 August 1906, în care s'au rezolvat afacerile curente și s'a decis ținerea adunării cercuale în comuna *Loman*, la 30 Septemvrie 1906.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 20 Octomvrie 1906, în care se decide ca adunarea cercuală, ce n'a putut avea loc la termenul fixat, din cauza unor pedici neprevăzute, să se țină în comuna *Lancrăm* la 4 Noemvrie. Se rezolvă afaceri curente.

III. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 2 Noemvrie 1906, în care s'au cetit rapoartele despre activitatea agenturilor în comunele *Laz*, *Cioara*, *Daia* și *Călnic* și se constată lipsa de activitate a agenturilor din comunele: *Pianul sup.*, *Pianul inf.*, *Sebeșel* și *Săsciori*; se decide înființarea unei agenturi în comuna *Lancrăm* pentru care comitetul despărțământului pune la dispoziție 25 cărți.

IV. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 12 Noemvrie 1906, în care se constată că la adunarea cercuală din *Lancrăm* s'a încasat dela membri ordinari K 260, dela membri ajutători K 103, total K 363. Se decide ținerea mai multor prelegeri economice, despre cultura pământului, stupărit, vierit și pomărit în 16 comune de pe teritoriul despărțământului. Cu ținerea prelegerilor se încredințează dnii: *Isidor*

Blaga, preot, Lancrăm, N. Iosif, învă., Aciliu, Ambrosie Tatar, învă., Sebeș, Vasile Cărpinișan, învă., Răhău și I. Ghișe, paroh, Răchita.

V. *Procesul verbal* al adunării cercuale, ținută în comuna *Lancrăm*, la 4 Noemvrie 1906, în care s'au rezolvat chestiuni curente. Preotul din Răchita, I. Ghișa, a ținut din acest prilej o conferență «Despre albinărit». Se constituie agentura *Lancrăm* sub prezidenția d-lui I. Blaga, paroh. Se împart trei premii de câte 4 și un premiu de 3 cor. la patru femei locuitoare în Lancrăm, pentru portul original și frumos țărănesc.

Ad I, II, III, IV, V se ia act cu mulțumire de activitatea vrednică de laudă a despărțământului Sebeș și se roagă comitetul cercual a stăruii pe lângă agenturile din comunele: Pianul inferior, Pianul superior, Sebeșel și Săsciori să înainteze raport despre activitatea anului trecut.

38. (86—1907). Direcțiunea despărțământului *Șimleu* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului ținută la 29 Noemvrie 1906, în care pe lângă rezolvarea afacerilor la ordinea zilei, s'a hotărît să se facă colecțiunea materialului folkloristic de pe teritoriul despărțământului și să se publice în broșuri pe cheltuiala despărțământului; s'a hotărît să se țină mai multe prelegeri populare în cursul lunilor Ianuarie, Februarie și Martie; s'a mai înscris un nou membru ordinar.

Se ia la cunoștință.

39. (132—1907). Direcțiunea despărțământului *Turda* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului din 29 Ianuarie a. c., în care s'a hotărît a se ține a prelegeri economice; abonează un exemplar din «Țara noastră» și o recomandă spre abonare comunelor de pe teritoriul despărțământului.

Se ia act.

40. (178—1907). Direcțiunea despărțământului *Zărnești* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului, ținută la 21 Ianuarie a. c., în care, pe lângă rezolvarea afacerilor curente, s'a hotărît să se împartă cărți comunelor *Zărnești* și *Tohanul vechiu*, cari au luat parte, în număr mai mare, la adunarea generală ținută la Brașov; se hotărăște a se face o propagandă pentru lățirea revistei «Țara noastră».

Se ia act cu plăcere de activitatea acestui despărțământ.

41. (53—1907). Direcțiunea *școalei civile de fete a Asociațiunii* înaintează următoarele cereri pentru dispensarea de didactru pe anul 1906/7:

- a) pentru întreg didactrul dela: 1. Paraschiva Ciocănel cl. I; 2. Aurelia Cioran cl. I; 3. Lavinia Barcianu cl. I; 4. Maria Pop cl. I; 5. Lucreția Iosif cl. II; 6. Cornelia Simu cl. II; 7. Iustina Olariu cl. II; 8. Livia Ciurciu cl. IV; 9. Elena Șutu cl. IV;
- b) pentru jumătate din didactru dela: 10. Victoria Bărdaș cl. II; 11. Pompiliu Predovici cl. I; 12. Veturia Predovici cl. II.

Cererile pentru dispense se încuviințează.

42. (54—1907). Direcțiunea *școalei civile de fete a Asociațiunii* înaintează procesul verbal al conferinței profesionale ținută la 1 Ianuarie a. c., în care s'a rezolvat afaceri curente, s'a introdus în serviciul școalei dșoara Ana Ferentiu, angajată de comitetul central prin deciziunea Nr. 245 din 1906; eleva externă Alexandrina Viciu, din cauze sanitare, a cerut vacanță pe timp nedeterminat; în cl. I s'a înscris o nouă elevă internă, Lucia Lucuța; direcțiunea școalei a executat deciziunea comitetului Nr. 263 din 1906; s'a cumpărat pe seama școalei o hartă geografică de Dr. F. Schuller.

Se ia act.

43. (85—1907). Domnul profesor Ion F. Negruțiu trimite lucrarea sa «Nutrețul măiestrit sau cele mai bune plante de nutreț» pentru a se publica în «Biblioteca populară a Asociațiunii».

Se trimite secțiunii economice spre cenzurare.

44. (181—1907). Secretarul administrativ raportează că broșura «Despre începutul neamului românesc» de dl Dr. Ioan Lupaș, tipărită în 2000 exemplare s'a desfăcut întregă. Propune să se tipărească o nouă ediție de 2000 exemplare.

Propunerea se primește.

45. (196—1907). La propunerea secretarului administrativ referitor la raportul dintre autor și Asociațiune, în ce privește lucrările cari se publică în «Biblioteca populară a Asociațiunii»,

comitetul central statorește următoarele norme:

1. Manuscrisul care se publică în «Biblioteca populară a Asociațiunii» devine proprietatea exclusivă a Asociațiunii, fie că manuscrisul i s'a oferit gratuit fie că a fost cumpărat din partea ei.

2. În ce privește editura (formatul bibliotecii, numărul exemplarelor tipărite, prețul vânzării) toate drepturile privesc exclusiv numai Asociațiunea.

3. În caz când Asociațiunea ar scoate mai multe ediții dintr'o broșură, autorul va fi obligat să facă o revizuire și o completare a lucrării, dacă se simte necesitatea.

4. Autorul, fără învoirea Asociațiunii, nu va avea dreptul să tipărească nici în editură proprie nici în editură străină lucrarea cedată Asociațiunii.

5. Autorul va primi pentru proprietatea lucrării sale inedite câte cor. 40 coala de tipar (4° mic), plătite după apariția broșurii și 25 exemplare gratuit din broșură.

Pentru corectarea și completarea edițiilor următoare autorul va primi de coală cor. 20.

6. Cu fiecare autor în parte Asociațiunea va încheia un contract pe lângă condițiunile de mai sus.

7. În ce privește reproducerile lucrărilor odată tipărite se vor face învoieli din caz în caz, atât în ce privește primirea lucrării în «Biblioteca populară a Asociațiunii» cât și retribuția ei.

8. Aceste norme se referă și la broșurile apărute până acuma în «Biblioteca populară a Asociațiunii».

46. (64—1907). Domnul învățător N. Iosif din Aciliu cere cărți dela Asociațiune pentru completarea bibliotecii școlare de acolo.

Se decide să se dăruiască câte un exemplar din Biblioteca populară a Asociațiunii.

47. (118—1907). Domnul paroh Gh. Burlea din Barcan, comitatul Treiscaune, înștiințează comitetul central dtto 7 Ianuarie a. c. despre hotărîrea sinodului din această parohie de a înființa o bibliotecă parohială pentru sâtenii din această comună și cere pe seama acestei biblioteci publicațiunile Asociațiunii.

Comitetul central, având în vedere interesul de a răspândi în acest ținut cartea românească, înștiințează pe dl paroh G. Burlea că, înființându-se agentură în această comună i se vor dăruî cărțile disponibile din partea Asociațiunii.

48. (151—1907). Domnul învățător Gh. Tomi din Cuvești (comitatul Timiș) cere pe seama corului popular din această comună cărți din biblioteca Asociațiunii.

Se înștiințează să se constituie în agentură, după ce vor primi publicațiunile disponibile ale Asociațiunii.

49. (67—1907). Societatea academică română «Carmen Sylva» din Graz, mulțumește pentru dăruirea «Enciclopediei Române» și cere ca și în viitor să i se dăruiască publicațiunile Asociațiunii.

Se ia act și se decide a i se dăruî pe viitor biblioteca populară.

50. (138—1907). Comitetul societății «P. Maior» din Budapesta mulțumește comitetului central al Asociațiunii pentru publicațiunile dăruite bibliotecii.

Se ia act.

51. (69—1907). Direcțiunea școlii civile de fete trimite un cont al firmei Fritz W. Elges, în sumă de K 274, prețul a patru paturi pe seama internatului.

Se achită în sarcina speselor neprevăzute din budgetul școlii pro 1906/7.

52. (194—1907). Secretarul administrativ raportează că, conform uzului din trecut, biroul a lansat la sfârșitul anului 1906 un apel pentru răscumpărarea felicitărilor de anul nou în folosul «Muzeului istoric și etnografic» și că s'a încasat suma de cor. 692.

Se ia act.

53. (193—1907). Secretarul administrativ raportează că din mărcile culturale, puse la dispoziția «Asociațiunii» de dl Ștefan Erdélyi, s'au vândut 13,500, încasându-se suma de cor. 636.50.

Se ia act.

54. (122—1907) Examinându-se moara oferită muzeului de Ioan Colțea din Șona, secretarul administrativ propune a se cumpără cu prețul de cor. 50, fiind și unicul model de moară pe care îl are muzeul.

Se primește.

55. (180—1907). Custodele propune a se cumpăra pe seama Muzeului biserica veche de lemn de pin din comuna Ocolișul-mare, tractul Lupșa, care are un brâu sculptat în stejar și două uși de intrare sculptate bogat în stil românesc. Această biserică va fi dăruită în primăvară.

Comitetul autorizează pe dl custode a se pune în înțelegere cu comitetul parohial din acea comună și să insiste pe lângă dânsul să cedeze Muzeului toate părțile mai importante ale bisericii.

56. (79—1907). Domnul Victor Tordășianu, prezidentul reuniunii socialilor români din Sibiu, trimite statutele reuniunii «Transilvania», societate română de ajutor, fondată la 12 Martie 1905 în South Sharon, P. A. (America de nord), care, în caz de desființare, își lasă steagurile Muzeului Asociațiunii.

Se ia act.

57. (168—1907). Direcțiunea despărțământului Brașov, trimite suma de cor. 200, taxa de membru pe vieață defa dl George Chelariu,

director și profesor, Brașov, înscris ca membru la adunarea generală din Septemvrie 1906, ținută în Brașov.

Se declară membru pe viață și biroul se autorizează să-i libereze diploma.

58. (195—1907). Secretarul literar raportează despre răspândirea revistei «Țara noastră» în luna Ianuarie, din care rezultă că numerile (1—4) de probă s'au tipărit în câte 6000 exemplare; s'a trimis direcțiunilor despărțămintelor în mai multe exemplare, însoțite de o circulară, în care se arată scopul acestei reviste și se rugau să o răspândească; s'a trimis un apel, însoțit de câte 2 exemplare, și băncilor noastre; asemenea s'a făcut rugămintea în scris mai multor bărbați jertfitori ai noștri, cerându-li-se sprijinirea materială a revistei.

Unele despărțăminte și bănci au răspuns, altele au retrimis revista, mai ales băncile. Dl Alex. Mocsonyi a abonat 100 de exemplare, cari sânt destinate pentru Bihor și Maramurăș.

Se ia la cunoștință.

59. (198—1907). Secretarul literar prezintă lista obiectelor adunate pentru Muzeul Asociațiunii în cursul anului 1906 prin doamna Maria Cosma.

Se ia la cunoștință cu mulțumită.

60. (158—1907). Prezidiul prezintă inventarul școalei civile de fete și al internatului Asociațiunii cu finea anului 1906, care reprezintă o avere de cor. 28,536.

Comitetul central ia act de acest raport și dispune, ca inventarul să se păstreze în arhivă.

61. (46—1907). Dl arhitect Schuschnig înaintează socoteala sa finală în care arată că conform deciziunii comitetului central, din 25 Aprilie 1903, Nr. 377, pentru a supraveghea zidirea casei de chirie și a Muzeului, i s'a pus în vedere 1·2% din suma totală cât vor costa ambele zidiri. Suma totală a zidirilor, conform conturilor încheiate, se urcă la suma de 293,474 cor. 87 bani, după care sumă i-ar compete 3,521 cor. 70 bani. A conto acestei competențe zice că a primit cor. 3,000, prin urmare ar mai avea de primit 521 cor. 70 bani.

Prezidiul propune, iar comitetul central ia act cu aprobare despre dispozițiunile prezidiului în textul următor:

Considerând că dl arhitect Schuschnig a primit a conto nu 3,000 cor. ci 3,200 cor. anume: în

13 Octomvrie 1903	Cor. 1,200
23 Maiu 1905	„ 1,400
14 Decemvrie 1905	„ 600
Total .	Cor. 3,200

Despre asemnările amintite tot în 14 Decemvrie 1905, cu Nr. 1498, dl arhitect a fost avizat din partea prezidiului. Astfel suma cerută se reduce la 321 coroane 70 bani și se autorizează dl cassier a plăti dlui arhitect Schuschnig această sumă în contul fondului general.

62. (173—1907). Prezidiul prezintă socotelile biroului despre percepțiunile și erogațiunile în anul 1906, din care se constată că biroul a primit 805 cor. 94 bani, din care sumă a cheltuit 753 cor. 67 bani. Restul de 52 cor. 27 bani s'a trecut ca sald între percepțiunile anului 1907.

Fiind toate pozițiunile examinate și controlate cu singuraticile documente și aflându-se în deplină ordine, prezidiul propune ca comitetul central să iee la cunoștință raportul prezidiului.

Se ia act cu aprobare.

63. (188—1907). Raportul comisiei financiare despre scontrarea casei la 1 Ianuarie 1907, din care se vede că valorile și depozitele s'au aflat în bună ordine.

Se ia act.

64. (206—1907). Prezidiul în vederea cheltuielilor mai mari ce le va avea Asociațiunea în viitor, fără ca și veniturile să se fi înmulțit și considerând că la 1 Iulie a. c. expiră termenul de 3 ani, pe care timp li s'a dat chiriașilor din casa Nr. 6 asigurarea că chiria nu se va urcă, propune ca chiriile să se urce amăsurat valoarea locuințelor și anume: 1. Generalul și comandantul de brigadă dl baron Kirchbach dela K 1800 la K 2000 (etajul II). 2. Căpitanul de infanterie Bodo dela K 1100 la K 1200 (etajul I). 3. Asesorul consistorial Lazar Triteanu și Protopopul I. Papiu dela K 900 la K 1000 (ambii parter). 4. Chiria dnei Moga în casa Nr. 8 dela K 1067 la K 1200. Totodată să fie avizați toți chiriașii despre această dispoziție înainte de 1 Martie 1907.

Comitetul central ia act cu aprobare de propunerea prezidiului.

După acestea ședința s'a închis.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțiu, prezident. *Oct. C. Tăslăuanu*, notar. — S'a citit și verificat. — Sibiiu, 16 Februarie 1907. *Dr. Il. Pușcariu* m. p., *Dr. Eusebiu Roșca* m. p., *Dr. V. Bologa* m. p.

Nr. 315—1907.

PROCES VERBAL.

din 7 Martie 1907. Ședința a III-a comitetului central al
Asociațiunii.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțiu*. Notar: *Octavian C. Tăslăuanu*. — Membri prezenți: *Dr. I. Beu*, *Ars. Bunea*, *N. Ivan*, *Dr. L. Lemény*, *Dr. Il. Pușcariu*, *Dr. Eusebiu Roșca*, *Dr. Oct. Russu*, *R. Simu* și *I. Vătășan*.

65. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii: *Dr. Il. Pușcariu*, *N. Ivan* și *L. Lemény*.

66. (254—1907). Secretarul administrativ raportează că *Andrei Frâncu*, membru fondator al «Asociațiunii», a încetat din viață în Budapesta, la 19 Februarie a. c.

Comitetul își exprimă părerile de rău pentru pierderea distinsului membru prin ridicare.

67. (184—1907). Secretarul administrativ prezintă nota ministrului de culte Nr. 444/1907 din 19 Ianuarie a. c., prin care acesta înapoiază literile fundamentale ale *Fundațiunii Ioan Olteanu*, modificate prin deciziunea comitetului central Nr. 158/1906 din următoarele motive:

- a) fiindcă literilor fundaționale nu s'a adăogat și traducerea în limba maghiară legalizată a textului român din testament, referitor la fundațiune;
- b) fiindcă în literile fundaționale nu se spune, conform ordonanței ministeriale, că convertirea efectelor române ale fundațiunii, în efecte ungare, se va face an de an și anume a 5-a parte a efectelor în fiecare an, ca până la anul 1912 cel mult să fie convertite toate efectele. Totodată cere ca dispozițiile privitoare la întrebuințarea celor 40% (peste 20 ani alor 80%) să fie comunicate ministrului spre aprobare. Aceasta se va adăoga ca întregire la §. 4 din literile fundaționale.

Comitetul central decide:

- a) Cursul efectelor române fiind urcat, iar al efectelor ungare scăzut, convertirea efectelor să se facă în întregime în timpul cel mai scurt din partea Albinei.
- b) Literile fundaționale să se modifice și să se întregească amăsurat ordinațiunii ministeriale.

68. (295—1907). Secretarul administrativ prezintă adresa dlui avocat Dr. Octavian Russu, prin care aduce la cunoștința comitetului că acțiunea pornită împotriva Asociațiunii pentru apanajul lunar de 160 cor., care i-a competat dlui Dr. A. Nichita, din «*Fundațiunea Ioan Nichita*» a fost respinsă de instanțele judecătorești.

Documentele primite din arhiva Asociațiunii și dela dl A. Cosma se înapoiază cu excepțiunea celor cari sânt anexate la actele procesului.

Se ia la cunoștință exprimându-se mulțumiri domnului

Dr. Russu, care nu pretinde dela Asociațiune nici un fel de retribuție.

69. (213—1907). Direcțiunea despărțământului *Beiuș* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual ținută la 1 Februarie a. c., în care se spune că comitetul cercual în cursul anului trecut, izbindu-se de niște greutăți neașteptate, n'a putut desvoltă nici o activitate la sate. A înființat o reuniune de muzică în *Beiuș*, care face progrese frumoase. Cer să li se trimită din centru un conferențiar, fiindcă în acel ținut nu se găsește. În ce privește răspândirea revistei «*Țara noastră*» își vor da toate silințele s'ajungă în mâna poporului. La propunerea dlui Dr. G. Cosma se va face o listă a tuturor ucenicilor de industriași și neguțători din *Beiuș* și se va purtă grije de creșterea lor.

Se ia act. Se va trimite un conferențiar din centru.

70. (228—1907) Direcțiunea despărțământului *Blaj* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului din 22 Ianuarie a. c., în care s'a hotărît să urmeze cu ținerea prelegerilor populare și s'a abonat «*Țara noastră*» pentru 12 agenturi de pe teritoriul despărțământului.

Se ia act.

71. (257—1907). Directorul despărțământului *Bocșa*, dl Dr. Aurel Oprea, își prezintă demisia din cauză de boală.

Comitetul central roagă pe dl Dr. A. Oprea să rămână în fruntea despărțământului până la proxima adunare cercuală, care va decide asupra demisiunii dsale și asupra alegerii noului director.

72. (280 și 258—1907). Directorul despărțământului *Bran*, prin hârtia sa dto 8/21 Februarie a. c. răspunde la circulara comitetului central Nr. 1353,

privitor la aranjarea prelegerilor populare, ne informează că pe teritorul aceluia despărțământ se simte trebuința unei însoțiri pentru vinderea poamelor și a unei însoțiri pentru vinderea laptelui. Pentru înființarea acestor însoțiri roagă comitetul central să trimită un om de specialitate la fața locului, care să îndemne poporul cu graiu viu să îmbrățișeze ideia însoțirilor și care să prezinte și un proiect de statute pentru fiecare din cele două însoțiri.

Biroul nostru s'a adresat dlui Vasile C. Osvadă, directorul «Agricolei» și redactorul «Tovărășiei», rugându-l să stea la dispoziția Asociațiunii de câteori va avea să înființeze asemenea însoțiri. Invitarea comitetului a fost primită de dl V. C. Osvadă, oferindu-se și ca conferențiar popular, pe lângă condițiunea ca Asociațiunea să-i întoarcă cheltuelile împreunate cu călătoria.

Comitetul central angajează pe dl V. C. Osvadă ca conferențiar, plătindu-i cheltuelile de drum și K 5 diurnă din suma destinată pentru prelegerile economice. Pentru înființarea însoțirilor din Bran se va fixa un termen în înțelegere cu directorul despărțământului.

73. (252—1907). Direcțiunea despărțământului *Dobra* înaintează raportul general asupra activității despărțământului în cursul anului 1906.

S'au ținut următoarele prelegeri:

Nr. crt.	Comuna	Subiectul prelegerii	Numele și profesiunea conferențiarului	Conducătorul conferenții	Când s'a ținut preleg.
1	Brisnic	Despre comasări	Petru Hadan, capelan- învățător în Rădulesci	Iosif Morariu, dir. desp.	11 Martie 1906
2	"	Rentabilitatea viței de vie	Iosif Morariu, ppresb.	"	"
3	Gothaia	Lucrarea rațională a pământului	I. Juga, abs. al școlii de agronomie, propr. în Roșcani	George Oprea, ppresb., membr. în comit. cerc.	18 Martie 1906
4	"	Ingrijirea gunoiului și întrebuințarea lui	Petru Furdul, învăț. în Ilia	"	"
5	"	Tovărășiile pentru asigurarea vitelor	Toma Roșiu, învăț. în Dobra	"	"
6	Teiu	Despre pomărit (lecție practică, ținută în grădina școlii)	Toma Niamțu, inv. în Roșcani	Iosif Morariu, direct. desp.	25 Martie 1906
7	"	Lucrarea pământului după comasare	Aurel Oprian, preot în Mihăești	"	"
8	Lăpușnic	Despre pomărit	Ioanichie Oprian, teol. abs. și învăț. în Târ- năvița	cu ocazia adu- nării cercuale	12 Iulie 1906
9	"	Tovărășii pentru asigurarea vitelor	Toma Roșiu, învăț. în Dobra	"	"
10	Dobra	"	"	Iosif Morariu, direct. desp.	2 Decembrie 1906
11	Burjuc	Lucrarea rațională a pământului	George Garoiu, paroh în loc	"	9 Decembrie 1906

Nr. crt.	Comuna	Subiectul prelegerii	Numele și profesiunea conferențiarului	Conducătorul conferinții	Când s'a ținut preleg.
12	Burjuc	Mașina de semănat	Ion Juga, proprietar în Roșcani	Iosif Morariu direct. desp.	9 Decembrie 1906
13	„	Despre tovarășii	Toma Roșiu, învăț. în Dobra	„	„
14	Lăpușnicul-superior	Tovărășii pentru asigurarea vitelor	Iosif Morariu, dir. despărț.	„	16 Dec. 1906
15	„	Beția și urmările ei	„	„	„
16	Gurasadului	Beția și urmările ei	Miron Oprean, preot în Gothaia	G. Oprea, prot., membru în comit. cerc.	23 Dec. 1906
17	Roșcani	Despre Asociațiune	Iosif Morariu, direct. despărț.	Iosif Criste	30 Dec. 1906
18	„	Economia de vite	Toma Neamțu, învăț. în loc	„	„
19	„	Tovărășii pentru asigurarea vitelor	Toma Roșiu, învăț. în Dobra	„	„

S'a ținut deci în total 19 prelegeri în 9 comune. În urma acestor prelegeri s'a înființat în Dobra și o însoțire pentru asigurarea vitelor. Din suma de K 100, primită de la comitetul central, s'au cheltuit K 10, restul s'a întrebuințat pentru cumpărarea unui schiopticon pe seama despărțământului. Cărțile trimise (186 de volume) s'au împărțit între comunele: Briznic, Gothaia, Dobra, Lăpușnic, Burjuc și Teiu, ca început de bibliotecă.

Agenturi nu s'au putut înființa în lipsă de membri. Pe anul curent despărțământul cere din nou ajutorul de K 100.

Se ia act cu deosebită plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărțământ. Se decide a se da ajutorul de K 100 și a se trimite cărți pentru a se împărți în comune, cu ocazia prelegerilor.

74. (275—1907). Direcțiunea despărțământului *Mociu* înaintează:

I. *Raportul general* asupra activității despărțământului în cursul anului 1906. Comitetul cercual a ținut o singură ședință; adunarea cercuală a avut loc în comuna Sermaș, unde s'a ținut o prelegere «Despre originea neamului românesc»; s'a decis, tot din acest prilej, a se abonă mai multe foi populare pentru comunele în cari se află membri ai Asociațiunii.

II. *Procesul verbal* al ședinței comitetului cercual din 4 Februarie a. c. în care s'a decis a se abonă 10 exemplare din «Țara noastră», pentru 10 comune în cari se află membri. La circulara comitetului central pentru aranjarea prelegerilor populare, răspunde că lipsa prelegerilor economice e foarte simțită, dar pe teritoriul despărțământului nu se găsesc conferențieri. Dacă comitetul central ar putea să trimită conferențieri cari să cuvinteze poporului despre cultivarea pământului, despre cereale, creșterea vitelor, cultura pomilor, vierit și stupărit, despărțământul ar contribui din parte-i cu K 50, pe lângă cele K 100, oferite de comitetul central.

S'au recomandat pentru bibliotecile despărțământului: «*Ilie Marin*» de N. P. Petrescu și «*Tovărășia*» redactată de V. C. Osvadă.

Ad. I. II. Se ia act. Comitetul central va căută să trimită un om pregătit, care să țină prelegeri economice în comunele de pe teritoriul despărțământului.

75. (256—1907). Direcțiunea despărțământului *Orăștie* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului, ținută la 3/16 Februarie a. c., în care s'au aprobat dispozițiile directorului în ce privește aranjarea prelegerilor populare, cerându-se și ajutorul Reuniunii economice din Orăștie. Revista «Țara noastră» se va răspândi cu ocazia prelegerilor populare. S'a ales de cassier provizor al despărțământului dl inv. Ioan Fleșer.

Se ia act.

76. (224—1907). Dl Vasile Pop, membru în comitetul despărțământului *Șimleu*, întreabă dacă prelegerile populare ce le aranjează Asociațiunea trebuiesc anunțate autorităților civile competente.

Asemenea întrebări fiind adresate din mai multe părți, comitetul central decide ca prelegerile economice, ce se țin în despărțăminte, pentru înlăturarea oricăror neplăceri, să fie anunțate autorităților civile.

77. (236—1907). Direcțiunea școalei civile de fete a Asociațiunii înaintează procesul verbal al conferenței corpului profesoral, ținută la 30 Ian. a. c., în care s'au rezolvat afaceri curente; s'a înscris în cl. II-a, pe al 2-lea semestru, eleva Elena Gabor din Voila; cu sfârșitul semestrului I s'au clasificat:

în clasa	I	civilă	25	eleve
„	„	II	„	20
„	„	III	„	23
„	„	VI	„	19
			Total 87 eleve	

Nu s'au clasificat, din cauză de boală, două eleve. Elevele din cursul complementar se vor clasifica numai cu sfârșitul anului școlar.

Se ia act.

78. (214—1907). Direcțiunea *școalei civile de fete a Asociațiunii* aduce la cunoștința comitetului central că a comandat pe seama școalei 5 table mari de scris, cele vechi ne mai fiind corăspunzătoare. Contul lor, în sumă de K 206, s'a achitat din cassa Asociațiunii măsurului Emil Pătruțiu.

Se ia act cu aprobare.

79. (255—1907). Secretarul administrativ raportează că a înaintat la Ministerul ungar de interne și la alișpanul comitatului Sibiiu cererile pentru a se da Asociațiunii concesiunea de a colecta ajutoare pentru zidirea *internatului de băieți din Sibiiu*. Concesiunea dela alișpan a sosit, dându-ne voie a colecta pe teritoriul comitatului Sibiiu până la 30 Aprilie a. c.

Comitetul central, neputând uză de un termen așa scurt, decide a se aștepta concesiunea ministerială, când se vor lansă deodată în toată țara coarele de subscripție.

80. (259—1907). Societatea «Ulpiă Traiană» din Erie Pa (America). întemeiată în 7 Octomvrie 1906, cu scop cultural, conform statutelor, în caz de disolvare își lasă averea Asociațiunii.

Se ia act.

81. (291—1907). Domnul Lazar Triteanu cere micșorarea chiriei anuale, urcată prin deciziunea comitetului central Nr. 64/1907 la K 1000 dela K 900.

Chiria se reduce la K 940 anual.

82. (222—1907). Direcțiunea școalei civile de fete, cu hârtia sa din 12 Februarie 1907, prezintă socotelile despre speșele particulare ale elevelor pe anul școlar 1905/6.

Din această socoteală rezultă că competența față de eleve este de . . . , ... K 12,701·07
din cari s'au încassat . . . . . „ 12,543·88
și a rămas un rest de . . . . . K 157·19
de încassat.

Subtrăgând din totalul competenței de . . . . . K 12,701·07
suma cheltuielilor de . . . . . „ 12,130·26
rămâne un excedent de . . . . . K 570·81
care s'a adaus la depunerea școalei Nr. libelului «Albina» 21,923, ajungând starea acestei depuneri, cu suma de mai sus, la K 2,822·81.

Se ia la cunoștință raportul și se aprobă socotelile prezentate, iar documentele de casă se restituie.

83. (208—1907). Firma Körtling mulțumește pentru retrimiteră cauțiunii de K 1000 și trimite onorarul de K 100, plătit din partea prezidiului montorului M. Fränkl.

Comitetul central ia act de finalizarea acestei afaceri și dispune ca onorarul de K 100, primit, să se treacă la fondul Muzeului.

84. (215 și 288—1907). Cassierul raportează că numărul membrilor Asociațiunii s'au sporit cu următorii:

- a) membru fondator: Dr. Nicolae Ciacian, medic în Pecica;
- b) membri ordinari: Aurel I. Nicolescu, comerciant, Tulgheș; Dr. Alex. Bogdan, profesor, Brașov; Dumitru Lupan, episcop, Brașov; Dr. Ion Bălan, Blaj; Valeriu Suciș, Blaj; Adam Roșiu, Geogiu; Ioan Cozma, pădurar domeniial, Beiuș; Demetriu Moga, notar penz., Beiuș; Iuliu Pop, oficial de bancă, Blaj; Victor Muntean, oficial de bancă, Blaj; Petru Bura, înv., Sântămăria.

Se declară membri și se îndrumă biroul să trimită diploma de membru fondator dlui Dr. Nicolae Ciacian, iar celorlalți bilete de legitimare.

Cu aceste se încheie ședința.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu, prezident. Oct. C. Tăslăuanu, notar. — S'a cetit și autenticat. — Dr. Il. Pușcariu m. p., N. Ivan, m. p., Dr. Lemény, m. p.

A V I Z !

Aducem la cunoștința tuturor membrilor *Asociațiunii* că, în urma deciziunii secțiunilor științifice-literare (în ședința a II-a plenară din 15 Iulie 1906, Nr. deciz. 11), revista «*Transilvania*» apare la intervale de 3 luni — adică de patruori pe an — cuprinzând chestiunile oficiale ale *Asociațiunii*. Membrii *Asociațiunii* primesc *gratuit* numai această publicațiune. Asociațiunea mai susține, cu mari jertfe materiale, revista poporală «*Țara noastră*», scrisă pe seama țărănimii noastre.

Nădăjduim că publicul, pătruns de înalta chemare a *Asociațiunii*, se va grupă tot mai mult în jurul ei, dându-i sprijinul moral și material.